

Medya Sahipliklerinde Yaşanan Değişimin Gündem Belirleme Politikalarına Etkisi: CNN Türk Örneği

The Impact of the Change in Media Ownership on Agenda-Setting Policies: The Case of CNN Turk

ÖZET

Bu çalışmada Gündem Belirleme Kuramı bağlamında medya kuruluşlarında yaşanan el değiştirmelerin yine bu kuruluşların oluşturduğu gündeme nasıl etki ettiği anlaşılmaya çalışılmıştır. Gündem belirleme kuramı, temelde kitle iletişim araçlarının bireylerin davranışlarının değişimi üzerindeki etkilerine odaklanmıştır. Medyanın, halkı ilgilendiren konular üzerinde bazılarını öne çıkarıp bazılarını ise daha geri plana itmesi ve bunun neticesinde de halkın ne düşüneceği, neyi konuşacağı konusu üzerinde ciddi bir etkiye sahip olması gündem belirleme kuramının temelini oluşturmaktadır. Bu bağlamda farklı mecralar üzerinden büyük takipçi kitlelerine ulaşan medya kuruluşlarının bireylerin gündemleri üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğunu söylemek mümkündür. Bu çerçevede araştırmada CNN Türk haber kanalının Doğan Holding bünyesinde olduğu dönemle, satışının gerçekleşip Demirören Medya Yatırımları bünyesine geçtikten sonraki dönemdeki ana haber bültenleri karşılaştırılmalı olarak incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Gündem, Gündem Belirleme, Medya, Haber, Televizyon

ABSTRACT

In this study, it was tried to understand how the changes of hands experienced in media organizations in the context of Agenda Setting Theory affect the agenda created by these organizations again. Agenda setting theory is mainly focused on the effects of mass media on the change of individuals' behavior. The fact that the media highlights some of the issues that concern the public and pushes some of them to the background and, as a result, has a serious impact on what the public will think and talk about is the basis of the theory of agenda setting. In this context, it is possible to say that media organizations that reach large audiences through different media have a significant impact on the agendas of individuals. In this context, the main news bulletins of CNN Türk news channel in the period when it was under the structure of Doğan Holding and in the period after its sale was realized and Demirören Media Investments were included in the research should be compared.

Keywords: Agenda, Agenda Setting, Media, News, Television

GİRİŞ

Teknolojik cihazların egemenliğindeki dünyada bireyler günlük hayatlarının neredeyse uyku dışındaki tüm bölümlerinde çeşitli iletişim araçlarını kullanmakta farklı bir deyişle çevrimiçi bir hayat sürmektedirler. Dolayısıyla bireyler günlük bilgi edinme ihtiyacının çok büyük bölümünü de bu mecralardan karşılamaktadır. Medya kuruluşları, toplumda gerçekleşen olayların her birini haber olarak yansıtmadığı gibi haberleştirdiği olayları da çeşitli yayın politikaları, ideolojik yakınlık, hedef kitle gözetimi, haber değerleri gibi etkenler çerçevesinde bir sıraya koyarak takipçilerine sunmaktadır. Bu sıraya koyma işlemi hangi gerekçelerle yapılırsa yapılsın bu içerikleri okuyan, izleyen ya da dinleyen takipçilerin gündeminin belirlenmesine etki etmektedir. Bu durum gündem belirleme kuramının da temel çerçevesini oluşturmaktadır. Medya kuruluşları çoğunlukla kendi ideolojilerine yakın bir çerçevede politik haberleri ilk sıralarda yayınlamakta dolayısıyla da bu konular çoğunlukla takipçilerin gündeminin ilk sırasında yer almaktadır.

Gündem belirleme kuramı birbirinin üzerine eklenen etkilerle oluşan farklı düzeylerden meydana gelmekte ve her düzeyde medyanın takipçileri üzerindeki etkisi artmaktadır. Bu bağlamda yaşanan teknolojik değişimlerle çok farklı mecralardan gelen bilgilendirmeler gündem belirleme kuramını çok daha önemli hale getirmektedir. Araştırma geleneksel medya mecralarından biri olan televizyon üzerinden gerçekleştirilmiştir. Farklı mecralardan yapılacak benzer araştırmalar farklı sonuçları getirebilmektedir. Bu araştırma medya şirketlerinde yaşanan satışların şirketlerin gündem belirleme çalışmalarına nasıl yansıdığını açıklamayı hedeflemektedir.

Gündem Belirleme Kuramı

Toplum içerisinde yaşayan bireyin varlığını sürdürmesinin bir ürünü olarak tanımlanan iletişim, doğal olarak bireye özgü olması sebebiyle bireyin varlığını sürdürme biçimindeki değişikliklerden fazlaca payını almaktadır. Birey,

¹ Öğr. Gör, Giresun Üniversitesi, Rektörlük, Giresun, Türkiye. ORCID: 0000-0003-2172-4430

Uğur Kahraman¹

How to Cite This Article

Kahraman, U. (2023). "Medya Sahipliklerinde Yaşanan Değişimin Gündem Belirleme Politikalarına Etkisi: CNN Türk Örneği" International Social Sciences Studies Journal, (e-ISSN:2587-1587) Vol:9, Issue:118; pp:9680-9688. DOI: <http://dx.doi.org/10.29228/sss.73678>

Arrival: 15 August 2023
Published: 31 December 2023

Social Sciences Studies Journal is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

toplum içerisindeki pek çok ilişkiyi temelinde iletişim yatan bir sistem üzerinden düzenlemek ve sürdürmektedir (Oskay, 2018:15). Bireyler günlük iletişim alanı olarak da adlandırılan aile, iş ve arkadaş ortamı gibi ortamların dışında kalan dünya ile bağlantı kurmak ve bu dünyada olan bitenler hakkında bilgi sahibi olmak için medyayı kullanmaktadırlar. Ancak kitle iletişim araçları gerek zaman ve mekân boyutunda hedef kitle oluşturması gerekse de maddi kaygılar sebebiyle ilgisini haber değeri bağlamında önemli gördüğü belli konulara yöneltmektedirler. Kitle iletişim araçlarının ilgisini yönelttiği bu konular kısa zaman içerisinde kamuoyunun da gündemini oluşturmaya başlamaktadır. Bu durum medyanın kamuoyunun gündemini belirleme rolü olarak adlandırılmaktadır (McCombs, 2004).

Gündem belirleme kuramından ilk kez 1922 yılında yaptığı “Public Opinion” (Kamuoyu) isimli çalışması ile Walter Lipmann bahsetmiştir. Lippmann, çalışmasında medya organlarında sıklıkla yer alan haberlerin, bu haberleri yoğun olarak takip eden insanların gündeminde daha fazla yer alacağını vurgulamıştır. Lippmann’a göre insanlar günlük iletişim alanının dışında kalan dünya ile ilgili bilgilendirmeleri medya üzerinden sağlamakta, dolayısıyla da medyanın gündemi bu insanların gündemi haline gelmektedir (Yüksel, 2007:577). Lippmann, çalışmasında kitle iletişim araçlarının insanların gündelik yaşamlarını olumlu ya da olumsuz etkileyebileceği fikrini savaşa giren iki ülkenin insanların ıssız bir adada hiçbir bilgilendirme almadan her şeyden habersiz dostça yaşayabileceği örneğiyle vurgulamış ancak gündem belirleme kuramı terimini hiç kullanmamıştır (Zain, 2017). Kitle iletişim araçlarının bireylerin dünya ile arasındaki gerçeklikte bir köprü oluşturduğu fikri tam olarak 1968 yılında şekillenmeye başlamıştır. Chape Hill’de çalışan iki Profesör Maxwell McCombs ve Donald Shaw, kitle iletişim araçlarının öncelikli konuları ile halkın öncelikli konuları arasındaki ilişkiyi test etmek adına bir vaka çalışması olarak o dönemde gerçekleşen Cumhurbaşkanlığı seçimlerini kullanmışlardır. Profesörler, önce kamu gündemini ölçmek adına açık uçlu sorular içeren bir anket hazırlamışlardır. Bu anketin sonuçlarıyla halkın gündemi hakkında belli bir fikre sahip olmuşlardır. Daha sonra ise medya gündemini öğrenmek için Chape Hill seçmenlerinin takip ettiği içerinde televizyon, gazete ve dergiler bulunan dokuz ana haber kaynağının gündemlerini içerik analizi yöntemiyle analiz etmişlerdir. Sonuç olarak ise medyanın gündemi ile halkın gündemi arasında çok büyük bir uyum bulmuşlardır. (McCombs ve Valenzuela, 2007:45).

Gündem belirleme kuramının temel yaklaşımı, kitle iletişim araçlarının, bu araçların sağladığı içerikleri takip eden insanların davranış ve tutumlarında ne gibi değişiklikler meydana getirdiğini ortaya koymak üzere kuruludur. Bu bağlamda kuram Türkçe’de yoğun olarak gündem belirleme kuramı olarak kullanılsa da gündem oluşturma, gündem kurma, gündem hazırlama gibi adlandırmalarla da ifade edilmektedir (Yüksel, 2007:576). Kitle iletişim araçlarının içeriklerinde sıklıkla yer verdiği konular takipçiler tarafından çok daha önemli olarak addedilmekte, daha az yer alan konular ise önemsiz olarak düşünülmektedir. Dolayısıyla bu içerikleri takip edenler önemli gördükleri bu konular hakkında günlük hayatlarında daha sık konuşmakta, düşünmektedir. Bu bağlamda gündem belirleme kuramı ile ilişkili olarak takipçilere ne düşüneceklerini söyleme konusunda başarısız olabilir ancak ne hakkında düşüneceklerini söylemede oldukça başarılıdır yorumu yapılmaktadır (Tekinalp, Uzun, 2013:125).

Medyanın, halkı bilgilendirme misyonunu yerine getirirken politik, ekonomik ya da haber değerleri gibi çeşitli sebeplerle haberleri bir sıraya koyması dolayısıyla bu haberlerin bazılarını öne çıkarıp bazılarını ise daha geri plana itmesi ve bunun neticesinde de halkın ne düşüneceği, neyi konuşacağı konusu üzerinde ciddi bir etkiye sahip olması gündem belirleme kuramının temel yaklaşımını oluşturmaktadır. Gündem belirleme kuramı, aşamaları olan bir süreçten meydana gelmektedir. İnsanların gündelik yaşam pratikleri içerisinde çoğunlukla neyi, ne zaman ve nasıl yapacaklarına dair bir gündem içerisinde hareket etmektedirler. Bu gündem içerisinde önem değeri yüksek işler şüphesiz daha fazla yer kaplamakta ve daha ön planda gelmektedir. Gündem belirleme kuramı da tam olarak bu yapının medya içerisinde yer alan modelinde denk düşmektedir. Medya kuruluşları kendi oluşturdukları gündem içerisinde önem değeri yüksek haberleri daha öncelikli olarak sunmakta ve bu haberleri kuruluş gazete ise manşet ya da sürmanşette, televizyon ise haber bülteninde ilk sırada, internet mecrası ise yine sayfa açıldığında okuyucunun ilk göreceği noktada yayınlamaktadırlar. Bu gündem, günün sonunda içerikleri takip eden halkın da üzerine konuştuğu gündem olmaktadır (Yüksel, 2007:578).

Gündem belirleme kuramında başat kavramlardan biri “dikkat çekme” kavramıdır. Gündem belirleme bir süreç olarak ele alındığında sürecin önemli noktalardan birinin halkın dikkatini çekecek gündemi belirlemek olduğu varsayılmaktadır. Burada bir diğer etken belirlenen gündemin diğer gündemler arasındaki geçişidir (Gülner, 2017:471). Gündem belirleme kuramı bağlamında çalışma yapan pek çok araştırma 3 medyanın yansıttığı gerçeklik ile toplum nezdindeki gerçekliğin sanıldığı aksine örtüşmediğini savunmaktadır. Medya gündemiyle kamu gündemi arasındaki benzerlikler ya da ayrışan yanların belirlenmesi ve bunların nedenlerinin araştırılması gündem belirleme kuramının problemlerinden biri olarak karşımıza çıkmaktadır (Tekinalp, Uzun, 2013:128).

Gündem belirleme kuramı çeşitli düzeylerden oluşan dinamik bir kuramdır ve her düzey bir öncekinin üzerine koyarak ilerlemektedir. Kuramın ilk düzeyindeki temel varsayım medyanın takipçilerinin ne hakkında düşüneceğini

belirlediği üzerine kuruludur (Gülner, 2017:472). Bu aşamada medya takipçilerine sadece hangi konular üzerinde düşüneceklerini vermekte ancak verilen bu konu hakkında ne düşüneceklerine etki etmemektedir.

İkinci düzey gündem belirlemede artık medya, bireylere sadece üzerinde düşünecekleri konuyu vermekle kalmaz aynı zamanda o konu üzerinde ne düşüneceklerini de söylemeye başlamıştır. Bu noktada herhangi bir bilgilendirmeye ilk kez maruz kalınması bireylerin konuyla ilgili bilgilendirilmesini ve farkındalık kazanmasını sağlarken ancak tekrar tekrar medya tarafından bu konuya maruz kalmaları konu üzerinde ne düşünecekleri sonucunu doğurmakta yani ikinci düzey gündem belirlemeyi meydana getirmektedir (Chernov vd. 2009:14). Dursun'a göre (2007:15) medya kamuoyunun konulara yönelik dikkatini sadece şekillendirmez aynı zamanda bu konuların niteliklerini de biçimlendirir. Bu durum gündem belirleme kuramının temel varsayımını da değiştirmektedir.

İnternet ve enformasyon teknolojilerinin ön plana çıkması, üçüncü düzey gündem belirleme kuramlarının gelişiminde önemli bir rol oynamıştır. Sosyal medyanın kamuoyu ile olan ilişkisinin niteliği, kuramsal tartışmalar içerisinde devam etmektedir (theconversation.com). Medya içeriği bu düzeyde artık kamunun konuyla ilgili davranışını belirlemeye yönelik bir etkiye sahiptir. Haber medyası, herhangi bir olay üzerinde kamu zihninde olayı tanımlamak için yer alan çok farklı ancak hepsi birbiriyle ilişkili bilgi parçaları oluşturarak kamunun konuyla ilgili tutumunu belirlemektedir.

ANA HABER BÜLTENLERİNİN ANALİZİ

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu çalışma medya şirketlerinde yaşanan el değiştirmelerin şirketlerin gündem belirleme çalışmalarına nasıl yansıdığını açıklamayı hedeflemektedir. Ülkemizde uzun yıllardır hizmet veren ve yapıları gereği tekelleşen medya şirketleri, televizyon, radyo, gazete, internet siteleri gibi pek çok mecrada hüküm sürmekte ve daha küçük çapta yayın yapan şirketlere göre çok büyük takipçi kitlelerine sahip olmakta dolayısıyla da halkın gündemine daha büyük etkide bulunabilmektedirler. Bünyesinde Kanal D, CNN Türk, D Smart, Radyo D, Hürriyet gibi büyük ölçekli izlenme/okunma ve dinlenme oranlarına ulaşan televizyon, gazete ve radyoların bulunduğu Doğan Holding, medya kanadını Nisan 2018'de 916 Milyon Dolar bedelle Demirören Medya Yatırımları şirketine satmıştır. Türk medya tarihinin en büyük ölçekli medya satışı olarak gösterilen bu el değiştirme ile haber kanalları içerisinde satıldığı tarih itibariyle izlenme oranları yani reytingleri en yüksek ve sosyal medya platformları içerisinde takipçi sayısı en fazla olan dolayısıyla belirlediği gündemin etkisi daha yaygın olan CNN Türk haber kanalı da Demirören Medya Yatırımları şirketine geçmiştir.

Araştırma Soruları

Gündem belirleme kuramı çalışmaları başladığı dönemlerden bu yana kitle iletişim araçlarının medya izleyicileri üzerinde ne gibi etkilerinin olduğu sıklıkla çalışılan bir konu olagelmıştır. Yönetimlerle ilgili bilgileri halka aktarma, kamuoyu oluşturma ve bir anlamda yönetimleri denetleme misyonuyla dördüncü kuvvet olma sorumluluğunu taşıyan medyanın belirlediği veyahut belirleyeceği gündemin ne derece özgür ve bağımsız olduğu da en az bu etkiler kadar çalışılan bir konudur. Buradan hareketle araştırma şu sorulara cevap aramaktadır;

- Medya sahipliklerinde yaşanan değişimler haber aktörü seçimi, egemen politik iklimden etkilenme ve konuların işleniş açısından gündem belirleme çalışmalarını ne şekilde etkilemektedir?
- Medyanın gündem inşasını yayın politikaları, yayın yapılan ülkenin politik iklimi, hedef kitle ve reyting etkilenmekte midir?

Yöntem

Araştırma CNN Türk haber kanalının Doğan Holding bünyesinden çıkmadan önceki son üç ayında Ocak – Şubat – Mart 2018'de ve Demirören Medya Yatırımları şirketine geçtikten sonra Ocak – Şubat – Mart 4 2019'da her aydan hafta içi iki güne denk gelecek şekilde ana haber bülteninin karşılaştırmalı olarak incelenmesiyle gerçekleştirilmiştir. Demirören Medya Yatırımları şirketi döneminde 18.00'de yayınlanan ana haber bülteninin yerine CNN Türk Gazete isimli program yayınlanmaya başlamış bu sebeple bu dönemde 19.00'da Ana Haber kuşağı incelenmiştir. Bülten içerisinde yer alan haberler konularına göre ayrılmış hangi habere kaç dakika yer verildiği hesaplanarak bültenin gündemi ortaya çıkarılmıştır. Bu noktada hesaplama yapılırken haber spikerinin habere yönlendirdiği süre toplam bülten süresi içinden çıkarılmış ve sadece haberlerin ekrana geldiği zaman dilimi araştırmaya dahil edilmiştir. Satışın Nisan 2018'de gerçekleşmesinin üzerinden 8 aylık bir zaman geçmesi beklenmiş ve yeni şirketin kendi yapılanmasıyla birlikte oluşturacağı gündemdeki farklılıklar saptanmaya çalışılmıştır.

Bulgular**Doğan Holding Dönemi****Tablo 1:** 1 Ocak 2018 Pazartesi – 18.00 Ana Haber – Yayın Süresi 45 Dakika 30 Saniye**Gündem: Karma**

Siyaset	7 Dakika 15 Saniye
Ekonomi	---
Sağlık	1 Dakika 8 Saniye
3. Sayfa Haberleri	---
Özel Haber	
Dış Haber	12 Dakika 16 Saniye
Yurt Haber	14 Dakika 52 Saniye

Yılın ilk gününde yayınlanan ana haber bülteninde genel olarak karma bir gündem karşımıza çıkmaktadır. Bülten süresi 45 dakika 30 saniye olarak gerçekleşirken bu süre içerisinde toplam 21 haber yayın verilmiştir. Haber sıralamasında ilk sıralar İran’da yaşanan protestolara ayrılmıştır. Haberlerde önce protestoların nasıl başladığı ve ilerlediği sonrasında şu anki durum gösterilmiştir. Bu haberler yayınlanırken hem protestocuların hem de İran hükümet kaynaklarının açıklamalarına yer verilmiş ve konu farklı bakış açılarından yansıtılmıştır. Sonrasında dünyadan bu protestolara verilen tepki ekrana getirilmiştir. Konuyla ilgili İranlı bir gazeteci ile canlı bağlantı yapılmış ve bu bağlantı 5 dakika 7 saniye ile bültenin en uzun haberi olmuştur. Dolayısıyla bültende işlenen konu bölgeye ve yaşanan gelişmelere hâkim bir kaynak tarafından değerlendirilmiştir. Bülten devamında önce dünyadan sonra ise ülkenin farklı noktalarından yılbaşı kutlamaları haberleri yayınlanmıştır. Temel anlamda siyaset bülten gündeminde yer almamıştır. Bunun yılın ilk bülteni ve doğal olarak tatil günü olması ile ilgili olduğu söylemek mümkündür.

Tablo 2: 15 Ocak 2018 Pazartesi – 18.00 Ana Haber – Yayın Süresi 45 Dakika 31 Saniye**Gündem: ABD’nin Sınır Gücü Kararı**

Siyaset	23 Dakika 35 Saniye
Ekonomi	---
Sağlık	3 Dakika 55 Saniye
3. Sayfa Haberleri	---
Özel Haber	1 Dakika 29 Saniye
Dış Haber	2 Dakika 40 Saniye

15 Ocak 2018 Pazartesi günü yayınlanan bültenin yayın süresi 45 dakika 31 saniye olarak gerçekleşmiş ve bülten gündemi ABD’nin sınır gücü kararı olarak belirlenmiştir. Bülten genelinde ilk altı haber bu konuya ve konuyla bağlantılı yan haberlere ayrılmıştır. 45 dakika 31 saniye yayın süresi bulunan bülten içerisinde toplamda 28 dakika 56 saniye bu konuya ve bu konuyla ilgili siyasilerin mesajlarına yer verilmiştir. Mesajlarına yer verilen siyasiler ise iktidar partisinden ve bu kanada yakın haber aktörleri olarak göze çarpmaktadır. Bu noktada gündem dışı siyaset üzerinden oluşturulmuştur. Bültende yaşanan gelişmelerle ilgili kısa da olsa ABD ve Rusya açıklamalarına da değinilmiştir.

Tablo 3: 1 Şubat 2018 Perşembe – 18.00 Ana Haber – Yayın Süresi 38 Dakika 21 Saniye**Gündem: Afrin Operasyonu**

Siyaset	17 Dakika 4 Saniye
Ekonomi	---
Sağlık	---
3. Sayfa Haberleri	---
Özel Haber	---
Dış Haber	58 Saniye
Yurt Haber	10 Dakika 32 Saniye

1 Şubat 2018 Perşembe günü yayınlanan bültende yayın süresi 38 dakika 21 saniye olarak gerçekleşmiş ve bültende toplam 18 haber yayınlanmıştır. Bültenin ana gündemi 13. Gününde devam eden Afrin Operasyonu olarak belirlenmiştir. Bülten başlangıcında ilk 6 haber sınır ötesi operasyona ayrılmış, konuyla ilgili gelişmelere ve siyasilerin açıklamalarına yer verilmiştir. Toplamda operasyon haberlerine 9 dakika 57 saniye zaman ayrılmıştır. Haberlerde genel olarak operasyonun gerekliliği vurgulanırken, operasyonda geline ilerleme, etkisiz halen getirilen teröristler ve terörden kurtarılan köyler ön plana çıkmaktadır. Bültende gerçekleştirilen sınır ötesi canlı bağlantılar ile oluşturulan gündemin tüm yönleriyle izleyiciye yansıtılmaya çalışılmıştır. Bültende haber aktörü olarak hem iktidar hem de muhalefet partilerinden temsilciler dolayısıyla akredite kaynaklar kullanılmıştır. Bu haberler kç olarak adlandırılan ve editörler tarafından düzenlenen altyazılarla da oluşturulan gündem desteklenmektedir. Burada “Afrin’e Zeytin Dalı Harekâtı”, “790 Terörist Etkisiz Hale Getirildi”, “Kuzey Irak’a Hava Operasyonu” gibi ifadeler kullanılmıştır. Bülten genelinde siyasete ayrılan zaman 17 dakika 4 saniye olurken

operasyon haricinde seçim çalışmaları bu zamanı doldurmuştur. Bu haberler içerisinde ise iktidara 1 dakika 56 saniye süre verilirken geri kalan tüm muhalefet partilerine ayrılan süre 2 dakika 11 saniye olmuştur.

Tablo 4: 14 Şubat 2018 Çarşamba – 18.00 Ana Haber- Yayın Süresi 41 Dakika 28 Saniye

Gündem: Afrin Operasyonu

Siyaset	14 Dakika 6 Saniye
Ekonomi	4 Dakika 20 Saniye
Sağlık	---
3. Sayfa Haberleri	2 Dakika 31 Saniye
Özel Haber	2 Dakika 30 Saniye
Dış Haber	4 Dakika 59 Saniye

14 Şubat 2018 Çarşamba günü yayınlanan ana haber bülteninin yayın süresi 41 dakika 28 saniye olarak gerçekleşmiş ve bu süre zarfında toplamda 15 haber yayınlanmıştır. Bültenin gündemi Afrin Operasyonu olarak belirlenmiş ve yine siyaset odaklı kurgulanmıştır. Toplam bülten süresinin yarısından fazlası bu konuya ayrılmıştır. Bu haberlerde operasyonda gelinen durum, terörden arındırılan bölgeler, terör mevzilerine anlık olarak yapılan operasyonlar ve etkisiz hale getirilen terörist sayısı sınır içi ve sınır ötesi bağlantılarla detaylarıyla verilmiştir. Bültende ayrıca operasyona ilişkin ABD ve Rusya kaynaklarından gelen açıklamalara da yer verilmiş, bunun yanında ABD’den gerçekleştirilen canlı bağlantı ile bu açıklamaların nabızı tutulmaya çalışılmıştır. Bültende oluşturulan gündem geniş bir perspektiften işlenmiştir. Ve hem iç siyaset haberlerinde hem de dış haberlerde üst düzey yetkililerin açıklamaları ilk ağızdan verilmiş eş deyişle akredite kaynaklar haber aktörü olarak kullanılmıştır.

Tablo 5: 1 Mart 2018 Perşembe – 18.00 Ana Haber – Yayın Süresi 35 Dakika

Gündem: Afrin Operasyonu ve Seçim İttifakları

Siyaset	23 Dakika 50 Saniye
Ekonomi	---
Sağlık	----
3. Sayfa Haberleri	2 Dakika 10 Saniye
Özel Haber	---
Dış Haber	
Yurt Haber	

1 Mart 2018 Perşembe günü yayınlanan bültenin ana gündem maddeleri devam etmekte olan Afrin operasyonu ve yaklaşan seçimlerle ilgili ittifaklar olarak görülmektedir. Toplam yayın süresi 35 dakika olan ve 14 haberin yayınladığı bülten içerisinde toplamda 23 dakika 50 saniye bu iki konuya ayrılmıştır. Bülten başlangıcında devam eden operasyonlarla ilgili canlı bağlantılar gerçekleştirilmiş ardından ABD ve Rusya’nın operasyonlar ile ilgili açıklamaları verilmiştir. Operasyon haberlerine 13 dakika 24 saniye süre ayrılmıştır. Bu haberlerde operasyonda günün gelişmeleri, terörden temizlenen köylerde yapılan çalışmalar, operasyonun yoğunlaştığı bölgeler, etkisiz hale getirilen teröristlerin bilgileri izleyiciye aktarılmıştır. Bültende yayınlanan haberlerde kullanılan kçlerde “Özel Timler Afrin’de”, “JÖH ve PÖH Timleri 24 Saat Görevde”, “ABD’li Yetkililerden YPG Mesajı”, “Rusya’dan Afrin ve YPG Mesajı” gibi ifadeler yer almaktadır. Devamında ise yaklaşan seçimler ile ilgili ittifak ve seçim hazırlıkları haberleri yayınlanmıştır. Bu haberlere toplamda 10 dakika 26 saniye süre ayrılırken bu sürenin 6 dakika 45 saniyesi iktidar kanadına, 3 dakika 41 saniyesi ise muhalefet kanadına ayrılmıştır. Bu haberlerde siyasi parti yöneticilerinin yaklaşan seçim sürecinde gerçekleşmesi muhtemel ittifaklarla ilgili açıklamalarında değinilmiştir. Dolayısıyla haber aktörü olarak bu kişiler ön plana çıkmaktadır. Haberlerde, “İttifak Süreci”, “Erdoğan: BBP Listemizde Yer Alabilir”, “MHP İle Uyumluyuz”, “CHP’den Dikkat Çeken Açıklama”, “Tek Aday Önerisi Yok” kçleri kullanılmıştır. Ayrıca 46 saniyelik süre ile yayınlanan şeker fabrikalarının özelleştirilmesine çiftçilerden tepki haberi de iki taraftan da bağımsız olarak değerlendirilmiştir.

Tablo 6: 23 Mart 2018 Cuma – 18.00 Ana Haber- Yayın Süresi 41 Dakika 35 Saniye

Gündem: Afrin Operasyonu

Siyaset	11 Dakika 13 Saniye
Ekonomi	---
Sağlık	---
3. Sayfa Haberleri	3 Dakika 27 Saniye
Özel Haber	---
Dış Haber	10 Dakika 01 Saniye

23 Mart 2018 Cuma günü yayınlanan ana haber bülteninin yayın süresi 41 dakika 35 saniye olarak ekranlara yansımıştır. Bu sürede toplam 17 haber yayınlanmıştır. Devam eden “Afrin Operasyonu” ve dolayısıyla siyaset yine bültenin ilk maddesi ve gündemi olarak belirlenmiştir. Yayının ilk 5 haberi operasyona ayrılmıştır. Bültende terör örgütünden kurtarılan bölgelerde gerçekleştirilen temizleme çalışmaları, bölge halkına yapılan yardımlar, operasyon sahasındaki son durum canlı bağlantılar ve haberlerle izleyiciye verilmiştir. Haberlerde “Erdoğan’dan Afrin Mesajı”, “Trump ve Putin’e Geri Adım Yok Dedik”, “Afrin’de Terör Karargahı”, “Terörün İzleri Siliniyor”,

“Mayın ve Patlayıcılar Temizleniyor”, “3 Afrin Şehidi Son Yolculuğuna Uğurlandı” gibi kşler kullanılmıştır. Burada bülten süresi içerisinde ikinci en fazla süre ekonomi haberlerine ayrılmış dolayısıyla da bültenin ikinci gündemi ekonomi olmuştur. Ancak yine ekonomi ile ilgili haberlerde tek bir bakış açısına sahip kişiler haber aktörü olarak seçilmiştir. Bu bağlamda vatandaşa ve görüşlerine hiç yer verilmemiştir.

Demirören Holding Dönemi

Tablo 7: 2 Ocak 2019 Çarşamba – 19.00 Ana Haber- Yayın Süresi 30 Dakika 57 Saniye

Gündem: Yerel Seçim Odaklı Siyaset

Siyaset	12 Dakika 29 Saniye
Ekonomi	---
Sağlık	---
3. Sayfa Haberleri	47 Saniye
Özel Haber	---
Dış Haber	27 Saniye
Yurt Haber	1 Dakika 39 Saniye

Medya kuruluşunda yaşanan değişimin ardından yayın politikalarında meydana gelebilecek değişimler için 8 aylık bir süre geçmesi beklenmiş ve bir önceki yılın aynı aylarına gelen zaman diliminde yine hafta içi olacak şekilde her aydan iki gün ana haber bülteni incelenmiştir. Bu noktada göze çarpan ilk değişiklik bülten süresinin yaklaşık 3'te 1 oranında kısalmasıdır. Bülten süresinin kısalması haberleri de kısaltmış ancak kısa zamanda bültene giren haber sayısı artmıştır. 2 Ocak 2019 Çarşamba günü yayınlanan bültenin gündemi seçim odaklı olarak siyaset olmuş ve toplamda 15 haberin yayınlandığı bültende 8 tane siyaset haberi yayınlanmıştır. Bu haberler 12 dakika 29 saniyelik bir süreyi kapsarken bu süre içerisinde iktidar kaynaklarına 10 dakika 23 saniye yer ayrılmış geri kalan 2 dakika 6 saniye ise genel siyaset haberlerine ayrılmış muhalefet partilerine ise yer verilmemiştir. Yayınlanan haberlerde genel olarak yaklaşan seçimler öncesi Cumhur ittifakında yaşanan son gelişmeler hem canlı bağlantı hem de siyasi aktörlerin yaptığı açıklamalar çerçevesinde ekrana getirilmiştir. Dolayısıyla bu haberlerde hem iktidar mesubu akredite kaynaklar hem de bu kesimlere yakın görüşlerdeki kaynaklar haber aktörü olarak kullanılmıştır. Haberlerde “BBP'den Yerelde Kısmi Destek”, “Seçimde 13 Parti Yarışacak”, “Bahçeli'ye Sıra Dışı Hediye” gibi kşler kullanılmıştır.

Tablo 8: 7 Ocak 2019 Pazartesi- 19.00 Ana Haber- Yayın Süresi 35 Dakika

Gündem: Türkiye – ABD Zirvesi

Siyaset	16 Dakika 2 Saniye
Ekonomi	3 Dakika 28 Saniye
Sağlık	---
3. Sayfa Haberleri	---
Özel Haber	---
Dış Haber	2 Dakika 43 Saniye

7 Ocak 2019 Pazartesi günü yayınlanan ana haber bülteninin yayın süresi 35 dakika olarak gerçekleşmiş ve bu süre içerisinde 18 haber ekrana getirilmiştir. Bültenin gündemini yine siyaset odaklı bir konu oluşturmuştur. Türkiye ile ABD arasında yapılacak “Suriye Zirvesi” ile ilgili yayın süresi 35 dakika olan bültende toplam 6 haber yayınlanmış ve ayrılan süre 6 dakika 35 saniye olmuştur. Zirve ile ilgili yayınlanan haberler iktidar ve yakın çevrelerin haber aktörü olarak kullanıldığı haberler olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu haberlerde ABD Ulusal Güvenlik Danışmanı John Bolton'un yaptığı açıklamalar ve bu açıklamalara hem iktidar hem de muhalefet kanadından gelen tepkiler detaylarıyla verilmiştir. Haberlerde “Turmp'tan Suriye Açıklaması”, “Akar'dan Bolton'a Tepki”, “Mücadelemiz PKK/YPG'li Teröristlerle”, “Bolton'un Sözlerine Yanıt”, “Bolton Bu Cesareti Kimden Alıyor?” gibi kşler kullanılmıştır.

Tablo 9: 1 Şubat 2019 Cuma- 19.00 Ana Haber- Yayın Süresi 32 Dakika 10 Saniye

Gündem: Yerel Seçim Odaklı Siyaset

Siyaset	7 Dakika 11 Saniye
Ekonomi	---
Sağlık	1 Dakika 52 Saniye
3. Sayfa Haberleri	2 Dakika 10 Saniye
Özel Haber	2 Dakika 46 Saniye
Dış Haber	3 Dakika 24 Saniye
Yurt Haber	4 Dakika 30 Saniye

1 Şubat 2019 Cuma günü yayınlanan ana haber bülteninin yayın süresi 32 dakika 10 saniye olmuş ve bültende 15 haber yayınlanmıştır. Bülten gündemini yaklaşan yerel seçimler odaklı siyaset haberleri oluşturmuştur. Bültende yayınlanan ilk 5 haber bu konuya yoğunlaşırken haberlerin 4'ü iktidar 1'i ise muhalefetin seçim çalışmaları ve yakın çevrelerden ilerlemektedir. Bu haberlere ayrılan toplam süre 7 dakika 11 saniye olurken bu sürenin 4 dakika 32 saniyesi iktidara, 2 dakika 39 saniyesi ise muhalefete ayrılmıştır. Bülten gündemini oluşturulan haberlerde

yaklaşan yerel seçimlerde yarışacak olan siyasi aktörlerin düzenlediği mitingler ve burada yapılan açıklamalara geniş yer verilmiştir. Dolayısıyla bu bültende haber aktörü siyasilerin kendileri olmuştur. Açıklamaların geneli büyükşehirlerde gerçekleşecek seçim yarışı çerçevesinde ilerlemiştir. Bu haberlerde “Gündem Kentsel Dönüşüm”, “Erdoğan: Bir Şey Olursa Yine Bana Ah Edersiniz”, “CHP’de Kritik PM”, “100’e Yakın Aday Açıklanacak”, “Gökçek’in Açıklamaları”, “Özhaseki: Farklı Düşünebiliriz Sorun Yok” gibi kşler yer almıştır. Ayrıca bültenin geri kalanında dengeli bir haber dağılımı olduğu görülmüş ve farklı konularda haberlere de yer ayrılmıştır.

Tablo 10: 19 Şubat 2019 Salı- 19.00 Ana Haber- Yayın Süresi 33 Dakika 34 Saniye

Gündem: Yerel Seçim Odaklı Siyaset

Siyaset	28 Dakika 56 Saniye
Ekonomi	---
Sağlık	7 Dakika 3 Saniye
3. Sayfa Haberleri	1 Dakika 23 Saniye
Özel Haber	---
Dış Haber	---

19 Şubat 2019 Salı günü bülten süresi yine eski döneme göre kısa olacak şekilde bir yayın planlaması gerçekleştirilmiştir. Bülten süresi 33 dakika 34 saniye olarak gerçekleşirken bu süre içerisinde 14 haber ekrana getirilmiştir. Bültenin gündemini genel olarak yerel seçim odaklı siyaset haberleri oluşturmuştur. Bu konulara toplam 9 dakika 11 saniye yer ayrılmıştır. Bu haberlerde, seçim yarışında olan adayların gün içerisinde gerçekleştirdiği çalışmalar, siyasi parti liderlerinin düzenlediği mitinglerde verdiği mesajlar hem haberler hem de canlı bağlantılarla aktarılmaya çalışılmıştır. Bültende haber aktörü olarak akredite kaynaklar kullanılmıştır. Haberlerde, “Binali Yıldırım İstanbul’da”, “TBMM Başkanlığı’nı Devretti Kampanyaya Başladı”, “Listeler Teslim Edildi”, “Cumhur İttifakı Genişledi”, “21 İlin 17’sinde Ak Parti, 4’ünde MHP’li Aday”, “CHP – İYİ Parti İttifakı”, “EPTT AVM’de Tanzim Satış” gibi ifadelerin yer aldığı kşler kullanılmıştır. Konuya eleştirel bir perspektiften yaklaşan haber aktörlerine ise 2 dakika 43 saniye bu konularla ilgili yer ayrılırken bu sürenin içinde yine iktidarın eleştirilere cevabına da yer verilmiştir. Bu durum haberlerde bir çerçevelenme yapıldığının göstergesi olarak karşımıza çıkmaktadır. Daha önce fikirlerine başvuru alan haber aktörleri kendilerine gelen eleştiriler sonrasında tekrardan haberlerde yer almakta ve bunlara cevap vermektedir. Bu durum belirlenen gündem içerisinde izleyicinin haberi alımına biçimini de etkilemektedir.

Tablo 11: 1 Mart 2019 Cuma- 19.00 Ana Haber- Yayın Süresi 29 Dakika 16 Saniye

Gündem: Pakistan-Hindistan gerilimi ve Yerel Seçim Odaklı Siyaset

Siyaset	7 Dakika 46 Saniye
Ekonomi	---
Sağlık	---
3. Sayfa Haberleri	---
Özel Haber	1 Dakika 57 Saniye
Dış Haber	9 Dakika 44 Saniye
Yurt Haber	---

1 Mart 2019 Cuma günü yayınlanan ana haber bülteninin toplam yayın süresi 29 dakika 16 saniye olmuştur. Bültende toplamda 12 haber yayınlanmış ve bülten gündemini Pakistan ile Hindistan ülkeleri arasında yaşanan gerilim ile yerel seçim odaklı siyaset haberleri oluşturmuştur. Dış haberlere toplamda 9 dakika 44 saniye ayrılan bültende Pakistan-Hindistan gerilimine ise 8 dakika 38 saniye gibi geniş bir zaman ayrılmıştır. Bu haberlerde iki ülke arasında yaşanan gerilimin sebepleri, gün içerisinde yaşanan gelişmeler ve taraflardan yapılan açıklamalar canlı bağlantı eşliğinde anlaşılmasına çalışılmıştır. Haber aktörü olarak konunun uzmanı bir gazeteci kullanılmıştır. Bülten içerisinde ikinci en çok zaman ayrılan ve bültenin diğer gündemini belirleyen konu ise yaklaşan yerel seçimler temalı siyaset haberleri olmuştur. Bu haberler toplamda 7 dakika 46 saniye zaman ayrılırken bu sürenin 4 dakika 36 saniyesi iktidara, 1 dakika 40 saniyesi ise muhalefete ayrılmıştır. Bu haberlerde seçim çalışmaları ve yapılan açıklamalar çerçevesinde yayın yapılmıştır. İncelenen tüm bültenler içerisinde en kısa bülten süresinin bugün olduğu gözlenmektedir. Yayınlanan haberlerde “Türkiye’de Kürdistan Yok, Kuzey Irak’ta Var Defol Git Oraya”, “Bahçeli’den Seçim Mesajları”, “Sonuç Ne Olursa Olsun Cumhur İttifakı Yaşar”, “Şeker Fabrikasını Satacaklar”, “Kılıçdaroğlu: Söz Satarlarsa Biz Alacağız” gibi kşler kullanılmıştır.

Tablo 12: 22 Mart 2019 Cuma- 19.00 Ana Haber- Yayın Süresi 31 Dakika 30 Saniye**Gündem:** Karma

Siyaset	4 Dakika 04 Saniye
Ekonomi	3 Dakika 50 Saniye
Sağlık	---
3. Sayfa Haberleri	6 Dakika 34 Saniye
Özel Haber	---
Dış Haber	4 Dakika 24 Saniye

22 Mart Cuma günü ana haber bülteni yaklaşık olarak 33 dakika yayına geç girmiş ancak yine satıştan sonra gerçekleşen yayın süresine yakın bir sürede yayını gerçekleştirmiştir. Cumhurbaşkanı'nın konuşması sebebiyle geç yayınlanan bültende siyaset gündemi ikinci plana düşmüş görünmektedir. Bu bağlamda diğer haber konularına yakın sürelerle yer verilen karma bir bülten oluşturulmuştur. 31 dakika 30 saniye bülten yayınlanırken bu sürede toplam 17 haber ekrana getirilmiştir. Bülten içerisinde yer alan haberler çoğunlukla trafik kazaları, dolandırıcılık, şiddet cinayet haberleri gibi 3. sayfa haberleri ile birlikte, dış haber ve ekonomiye ağırlık verilen haberlerden oluşmaktadır. Bülten süresinin başlangıcında gerçekleşen canlı yayın sonrasında diğer bültenlerde gördüğümüz siyasi haberler odaklı gündemden daha ziyade siyaset dışı haberlere yer verildiği görülmektedir.

SONUÇ

Gündem belirleme kuramına göre kitle iletişim araçlarının daha çok önem verdiği haberler halkın gündeminde daha ağırlıklı yer almakta ve daha büyük bir önem taşımaktadır. Daha ileri seviyelerde ise medya, kamuoyuna hangi konuda düşüneceğinin yanında bu konu hakkında ne düşüneceğini de söylemektedir. Bu çalışmada Türk medya tarihinin en büyük el değiştirmelerinden birinin neticesinde CNN Türk haber kanalının "Ana Haber" bülteni farklı medya grupları çatısı altında yer aldığı iki dönemde hangi gündemler üzerinden bültenin kurulduğu karşılaştırılmalı olarak incelenmeye çalışılmıştır. Bültenlerde oluşturulan gündemler ABD'nin sınır günü kararı, Afrin operasyonu, Yerel Seçim odaklı siyaset, Yerel seçim ittifakları, Türkiye – ABD zirvesi, Pakistan Hindistan gerilimi ve karma konu başlıkları altında gerçekleştirilmiştir. Araştırma neticesinde her iki dönemde de bültenlerin siyaset çerçevesinde haberler üzerinden oluşturulan gündemler bağlamında yayın yaptığı sonucuna ulaşılmıştır. Doğan Holding döneminin öne çıkan gündemi Afrin Operasyonu olurken, Demirören Medya döneminde yerel seçim odaklı siyaset gündemi öne çıkmıştır. Doğan Holding döneminde öne çıkan gündemin Afrin Operasyonu olması nedeniyle bu bültenlerde yayınlanan dış haberlerde ABD ve Rusya'dan akredite kaynakların açıklamaları yer almıştır. Doğan Holding Dönemi'nde yayınlanan bültenlerde dış haber kategorisinde yayınlanan haber süresi 30 dakika 38 saniye, Demirören Medya yatırımları döneminde ise bu süre 20 dakika 42 saniye olmuştur. Bültenlerin genelinde gerek işlenen konular gerekse de ayrılan süre bakımından politik yönelimin iktidara doğru olduğu görülmektedir. Oluşturulan gündem çoğunlukla iki dönemde de iktidar temsilcisi ve yakın bireylerin haber aktörleri olarak sunulduğu haberler üzerinden kamuoyuna aktarılmıştır.

Medya kuruluşları ekonomik kaygılar, siyasi ideoloji vb. çeşitli etkenler çerçevesinde yayın politikalarını belirlemektedirler. Araştırma farklı bir haber kanalı ya da farklı bir mecra üzerinden habercilik yapan bir kuruluş baz alınarak gerçekleştirildiğinde farklı sonuçlar elde edilebilir. Aynı şekilde farklı bir ülke, farklı bir siyasi iklimde benzer bir araştırma gerçekleştirildiğinde yine farklı sonuçlara varmak mümkün olacaktır.

KAYNAKÇA

Chernov, G., Valenzuela, S., McCombs, M. E. (2009). A comparison of two perspectives on the concept of need for orientation in agenda-setting theory. In annual meeting of the Association for Education in Journalism & Mass Communication, Boston, MA.

Dursun, O. (2007). Press coverage of the enlargement of the European Union and public opinion in the United Kingdom and France: A cross-national comparative study of the first-and second- level agenda setting and priming effects, Teksas Üniversitesi: yayınlanmamış Doktora Tezi.

Erdoğan, İ. ve Alemdar, K. (2002). *Öteki Kuram*. Ankara: Erk Yayınları.

Gülнар, M. (2017). Gündem Belirlemede Yeni Alanlar ve Yaklaşımlar. 1. Uluslararası İletişimde Yeni Yönelimler Konferansı. s.496-477.

McCombs, M. (2004). *Setting the Agenda: The Mass Media and Public Opinion*. Cambridge, UK: Policity Press.

McCombs, M. ve Valenzuela, S. (2007). *The Agenda Setting Theory*. Pontificia Universidad Católica de Chile. Cilt:20, s.s. 44-50.

Mc Quil, D. ve Windhal, S. (1993). *İletişim Modelleri*. Çeviren: Mehmet Küçük Kurt. Ankara: İmaj Yayınları.

Aktaran: Yaylagül, L. (2013). *Kitle İletişim Kuramları*. Ankara: Dipnot Yayınları.

Oskay, Ü. (2018). İletişimin ABC'si. İstanbul: İnkılap Kitabevi.

Tekinalp, Ş. ve Uzun, R. (2009). *İletişim Araştırmaları ve Kuramları*. İstanbul: Beta Yayınları.

Yüksel, E. (2001). *Gündem Belirleme Gücü*. Konya: Çizgi Kitabevi.

Yüksel, E. (2007). "Kamuoyu Oluşturma" ve "Gündem Belirleme" Kavramları Nerede Kesişmekte, Nerede Ayrılmaktadır? Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. Cilt:07, Sayı: 1, S.571-586

Zain, N. (2017). Agenda Setting Theory. International Islamic University. Malezya.

<http://thecomversation.com/the-math-behind-trumps-tweets-100314> (Erişim Tarihi 25.12.2019)

<https://www.cnnturk.com/tv-cnn-turk/programlar/ana-haber/1-ocak-2018-pazartesi> (Erişim Tarihi: 13.09.2023)

<https://www.cnnturk.com/tv-cnn-turk/programlar/ana-haber/15-ocak-2018-pazartesi> (Erişim Tarihi: 13.09.2023)

<https://www.cnnturk.com/tv-cnn-turk/programlar/ana-haber/1-subat-2018-persembe> (Erişim Tarihi: 13.09.2023)

<https://www.cnnturk.com/tv-cnn-turk/programlar/ana-haber/14-subat-2018-carsamba> (Erişim Tarihi: 13.09.2023)

<https://www.cnnturk.com/tv-cnn-turk/programlar/ana-haber/1-mart-2018-persembe> (Erişim Tarihi: 13.09.2023)

<https://www.cnnturk.com/tv-cnn-turk/programlar/ana-haber/23-mart-2018-cuma> (Erişim Tarihi: 13.09.2023)

<https://www.cnnturk.com/tv-cnn-turk/programlar/ana-haber/2-ocak-2019-carsamba> (Erişim Tarihi: 14.09.2023)

<https://www.cnnturk.com/tv-cnn-turk/programlar/ana-haber/7-ocak-2019-pazartesi> (Erişim Tarihi: 14.09.2023)

<https://www.cnnturk.com/tv-cnn-turk/programlar/ana-haber/1-subat-2019-cuma> (Erişim Tarihi: 14.09.2023)

<https://www.cnnturk.com/tv-cnn-turk/programlar/ana-haber/19-subat-2019-sali> (Erişim Tarihi: 14.09.2023)

<https://www.cnnturk.com/tv-cnn-turk/programlar/ana-haber/1-mart-2019-cuma> (Erişim Tarihi: 14.09.2023)

<https://www.cnnturk.com/tv-cnn-turk/programlar/ana-haber/22-mart-2019-cuma> (Erişim Tarihi: 14.09.2023)